

Govor ministra za pravosodje dr. Lovra Šturma na novoletnem sprejemu za predstavnike pravosodnih organov na Brdu pri Kranju

Spoštovani vsi,

Ob koncu leta imamo ponovno priložnost, da pregledamo rezultate našega skupnega dela. Kot veste, je v preteklem letu projekt Lukenda, ki ga ministrstvo vodi od leta 2005, sprejela tudi vlada in je s tem dobil vsedrjavni pomen.

V devetih mesecih leta 2007 je projekt Lukenda uresničilo 16,7% vseh slovenskih sodišč: vsa višja sodišča ter Okrajna sodišča v Cerknici, Gornji Radgoni, Ilirski Bistrici, Ljutomeru, Ormožu, Postojni in Sevnici. Nadaljnjih 31,8% vseh sodišč je blizu izpolnjevanja Lukende, le 22,7% vseh sodišč pa je še daleč od Lukende. Žal so v tej skupini največja sodišča, torej Okrajno in Okrožno sodišče v Ljubljani ter Okrajno in Okrožno sodišče v Mariboru.

Trend zmanjševanja sodnih zaostankov kažejo podatki iz sodne statistike. V letu 2006 se je število vseh nerešenih zadev glede na število vseh nerešenih zadev na začetku leta 2006 zmanjšalo za 4%, število vseh nerešenih zadev v prvi polovici 2007 se je glede na število vseh nerešenih zadev na začetku leta 2007 zmanjšalo za 6%. Število pomembnejših zadev se je v letu 2006 glede na število nerešenih pomembnejših zadev na začetku leta 2006 zmanjšalo za 2,3%, v prvi polovici leta 2007 pa se je število nerešenih pomembnejših zadev glede na število nerešenih pomembnejših zadev na začetku leta 2007 zmanjšalo za 6,8%.

Eden glavnih ukrepov ministrstva v letu 2007 za izboljšanje učinkovitosti pravosodja je zagotavljanje prostorskih pogojev.

Tako je ministrstvo v skladu s tem ciljem v letu 2007 z nakupi pridobilo poslovne prostore in zemljišča v skupni velikosti 13.682,59 m². Ocenjena vrednost kupljenih nepremičnin znaša približno 20,24 milijona EUR, poleg tega smo na internem trgu države brezplačno pridobili še okrog 2000 m² prostorov za okrog 2,1 milijona EUR. Tudi na področju najemnih pogodb smo bili uspešni saj smo skupnost obstoječih najemnin znižali v povprečju za 10% in dosegli letni prihranek sredstev v približni višini 102.000 EUR. Zaradi nakupov prostorov v letošnjem letu, bomo v naslednjem letu odpovedali 16 najemnih pogodb in prihranili vsak mesec okrog 24.700 EUR.

Ministrstvo za pravosodje je v letu 2007 nadaljevalo z rednimi in nujnimi investicijsko vzdrževalnimi deli poslovnih stavb pravosodnih organov. Vrednost vseh investicij in investicijsko vzdrževalnih del skupaj s projektno dokumentacijo in nadzorom znaša v letu 2007 približno 3,68 milijona EUR, v letu 2006 približno 3,76 milijona EUR in v letu 2005 2,09 milijona EUR. V letih od 2005 do 2007 je vrednost vseh investicijsko vzdrževalnih del skupaj s projektno dokumentacijo znašala 9,53 milijona EUR. V letih od 2000 do 2004 pa je vrednost vseh investicijsko vzdrževalnih del skupaj s projektno dokumentacijo znašala 5,75 milijona EUR.

Za potrebe izgradnje nove sodne stavbe v Ljubljani je bilo v letu 2006 kupljeno zemljišče, velikosti 9.995 m² v vrednosti 4,2 milijona EUR ob Masarykovi cesti. V letu 2007 je bil izveden javni natečaj za pridobitev najboljše idejne arhitekturne zasnove v sodelovanju z

Zbornico za arhitekturo. Glavna prednost nove sodne stavbe bo v tem, da bo zagotavljala optimalne delovne pogoje dela okrožnega, okrajnega, delovno-socialnega in upravnega sodišča ter okrožnega državnega tožilstva v Ljubljani. Predvsem pa v celoti ne bo več potrebno plačevati najemnin za pravosodne organe v Ljubljani za kar se letno porabi približno 4 milijona EUR. Naša želja je, da bi položili temeljni kamen oktobra ali novembra 2008.

Na področju zagotavljanja prostorskih pogojev je ministrstvo v tem mandatu naredilo več kot je bilo narejena v vseh prejšnjih mandatih od osamosvojitve dalje.

V skladu s prednostno nalogo dodatnega zagotavljanja in organiziranja ustreznega števila sodnikov in v skladu s projektom Lukenda je za leti 2006 in 2007 v kadrovskem načrtu predvidenih 160 sodniških mest, od tega je bilo imenovanih 119 sodnikov. Zaposlitve novih sodnikov v skladu s projektom Lukenda so za omenjeno obdobje realizirane v višini 74%. V istem obdobju je v kadrovskem načrtu predvidenih 500 novih zaposlitev sodnega osebja v skladu s projektom Lukenda, od tega je bilo zaposlenih 397, kar pomeni 79% realizacijo zaposlitve sodnega osebja po Lukendi. Po kadrovskem načrtu na dan 31.12.2007 je možno zaposliti 1.188 sodnikov, število dejansko zaposlenih sodnikov na dan 30.9.2007 pa je 1.088, na dan 1.1.2007 pa jih bilo 1002. Vzroki za nerealizirana imenovanja sodnikov so v pomanjkanju kandidatov za tovrstna delovna mesta. Razpisni postopki so se v letu 2007 v primerjavi z letom 2006 v povprečju skrajšali, in sicer na okrajnih sodiščih za 58 dni oz. za 30%, na okrožnih sodiščih za 38 dni oz. za 26% ter na višjih sodiščih za 12 dni oz. za 10%

Z namenom zagotovitve dodatnih človeških virov in strokovnega osebja na sodiščih je bil v letu 2007 pripravljen Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o pravniškem državnem izpitu. Z novelo se omogoča večjemu številu oseb usposabljanje v okviru sodniškega pripravništva in drugih oblikah za pridobitev ustreznih pravnih znanj za opravo pravniškega državnega izpita. Posledično se bo povečalo število oseb, ki bodo lahko pristopile k opravljanju izpita in tako izpolnjevale pogoje za zaposlitev v pravosodnih organih.

Naslednja skupina ukrepov za doseg Lukende je poenostavitev zakonodaje in standardizacija sodnih postopkov. Ministrstvo za pravosodje v tako v letu 2007 pripravilo:

- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvršbi in zavarovanju,
- Zakon o dopolnitvah Zakona o plačilnem prometu
- Zakon o varstvu pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja,
- Zakon o upravnem sporu.
- obširne spremembe Zakona o kazenskem postopku ter
- spremembe Zakona o pravnem postopku.

Za popolnejšo informatizacijo pravosodnih organov smo v letu 2007 nabavili novo opremo za tožilstva in pravobranilstva v skupni vrednosti okrog 280.000 EUR in za vzdrževanje obstoječe opreme okrog 309.000 EUR. V okviru tega cilja poteka projekt prenove Centralne kazenske evidence (CKE), ki se je začel izvajati v letu 2007, predvidoma pa bo zaključen v letu 2009. Za prenovo CKE je ministrstvo pridobilo evropska sredstva v višini 500.000,00 EUR, kar predstavlja 66% vrednosti celotnega projekta. Cilji projekta prenove CKE so nadgradnja obstoječega sistema z dodatnimi storitvami. V okviru cilja popolna informatizacija pravosodnih organov poteka tudi projekt e-pravosodje, katerega glavni namen je povečati učinkovitost pravosodja s pomočjo informacijske in komunikacijske tehnologije, optimizacije in izvajanjem procesov znotraj pravosodnih institucij in med njimi,

kakor tudi med pravosodnimi institucijami in državljani, podjetji ter drugimi državnimi institucijami.

V skladu s ciljem reorganizacija in boljše upravljanje sodišč so bile v letu 2007 pripravljene spremembe in dopolnitve Zakona o sodiščih in Zakona o sodniški službi.

S spremembami in dopolnitvami Zakona o sodniški službi so se pospešili in racionalizirali razpisni postopki za prosta sodniška mesta: skrajšani so bili nekateri roki v razpisnih postopkih, okrepila se je vloga predsednika sodišča pri posameznih opravilih v razpisnem postopku. S spremembami in dopolnitvami Zakona o sodniški službi se je poenostavil postopek kandidiranja, odpravljene so bile določene administrativne ovire pri vlaganju kandidatur (dokazila o izpolnjevanju pogojev, ki se lahko pridobijo iz uradnih evidenc, za kandidate za sodniško funkcijo pridobiva Ministrstvo za pravosodje); s spremembami se je stimuliralo tekoče reševanje zadev, ki so določene kot sodni zaostanek, s tem da je sodnik, ki je imenovan na višje sodniško mesto, istočasno dodeljen na prejšnje sodniško mesto, če rešuje zadeve, ki so mu bile dodeljene v času opravljanja sodniške službe pred imenovanjem na razpisano višje sodniško mesto in so določene kot sodni zaostanek.

S spremembami in dopolnitvami Zakona o sodiščih se je dopolnilo evidenco učinkovitosti dela sodnikov in sodišč s podatki o številu rešenih in nerešenih zadev, ki so določene kot sodni zaostanek, s čimer se zagotavlja objektivnejša določitev števila sodniških mest na sodiščih in s tem enakomernejša porazdelitev obremenitev posameznega sodišča ter posredno objektivnejša določitev meril za najmanjši pričakovani obseg sodnikovega dela. S spremembami in dopolnitvami se je okrepila vloga predsednika sodišča pri upravljanju sodišča, s tem da je bila pristojnost postavljanja in odstavljanja vodje notranje organizacijske enote in določanja letnega razporeda dela sodnikov prenesena s personalnega sveta na predsednika sodišča.

V skladu s ciljem spremembe na področju sodnih taks in povprečnin z namenom večjega sorazmerja med njihovo višino in dejanskimi stroški postopkov je v pripravi novi Zakon o sodnih taksah, ki vsebuje naslednje rešitve: večina sodnih taks bo določenih po vrednosti predmeta postopka in ne več v fiksnih zneskih; predlog ne določa več najvišjih zneskov sodnih taks pri posameznih vrstah postopkov, temveč je višina sodnih taks na splošno omejena z določitvijo najvišje vrednosti predmeta postopka; pri nižjih vrednostih predmeta postopka so takse po predlogu novega zakona nižje kot po veljavnem zakonu, s čimer se v večji meri upošteva gospodarski pomen in strokovna zahtevnost postopka; pri predčasnem zaključku postopka z umikom tožbe, sklenitvijo sodne poravnave, izdajo sodbe na podlagi odpovedi ali pripoznave, sodišče po uradni dolžnosti vrne stranki velik del takse.

Z namenom zagotavljanja vzpostavitve sistema, ki bo pospešil in poenostavil reševanje bagatelnih zadev je bil v letu 2007 pripravljen zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o Ustavnem sodišču. Spremembe omogočajo večjo učinkovitost Ustavnega sodišča in omejevanje možnosti vlaganja ustavnih pritožb v t.i. "manj pomembnih zadevah". V pripravi pa so tudi spremembe zakona o pravnem postopku. Po vzoru nemške ureditve bo omogočeno, da senat ob razpisu obravnave, odloči, da bo o zadevi odločil sodnik poročevalec kot sodnik posameznik.

Do zakonodajnih sprememb je prišlo tudi na področju tožilstva, kjer je bil sprejet Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o državnem tožilstvu, s katerim se je ustanovila posebna

skupina državnih tožilcev za pregon organiziranega kriminala pri Vrhovnem državnem tožilstvu. Skupina je pričela z rednim delom 1. novembra letos.

Področje državnega pravobranilstva pa urejuje novela Zakona o državnem pravobranilstvu, s katero smo uskladili sistemski zakon s področja plač v javnem sektorju.

Z namenom vzpodbujanja državljanske zavesti, ki bo poudarjala zaupanje in spoštovanje do pravosodnih organov in njenih delavcev so bile pripravljene spremembe in dopolnitve Zakona o sodiščih, s katerimi je bil 4. november določen za Dan slovenskega pravosodja. Letos je bilo podeljenih 34 medalj za življenjsko delo in 13 medalj za izjemne delovne uspehe ali prizadevanja ter za uspešno končane izjemno zahtevne projekte na področju.

V skladu s ciljem zagotovitev stalnosti sodnikov na sodiščih, z možnostjo napredovanja tako v višji plačilni razred in tudi v višji sodniški naziv na istem sodišču in istem pravnem področju so bile pripravljene spremembe in dopolnitve Zakona o sodniški službi. Gre za zagotavljanje stalnosti sodnikov pri sodiščih nižjega položaja in stimuliranje tekočega reševanja sodnih zaostankov z institutom sodniškega napredovanja. Skupaj s stimulatивно začetno uvrstitvijo v plačne razrede ob izvolitvi oziroma imenovanju sodnika, je bila z novelo ZSS-H uvedena tudi pravna podlaga za napredovanje okrajnega oziroma okrožnega sodnika svetnika v višji sodniški naziv in izjemnega napredovanja v sodniškem nazivu za vse sodnike, ne le za sodnike svetnike. Za doseganje čim boljših rezultatov pri odpravi sodnih zaostankov pa je bil dopolnjen tudi eden od kriterijev za oceno sodniške službe, in sicer kriterij opravljenega dela pri odpravi in preprečevanju sodnih zaostankov, ki je bil dopolnjen s številom sklenjenih sodnih poravnjav. Na ta način se tudi nova ureditev napredovanj veže na kvantitativno - kvalitativne kriterije.

V zvezi s pripravo prevedbe sodniških plač v nov plačni sistem, ki bo začel veljati s 1.1.2008, pa ministrstvo podpira prizadevanja sodišč in se zato v okviru svojih pristojnosti tvorno prizadeva za doseg rešitve, ki bo slovenskemu sodniku zagotovila ustrezno in primerljivo mesto v novem sistemu.

V skladu s ciljem zagotovitev mobilnosti in/ali sodnih spisov so bile nadalje pripravljene spremembe in dopolnitve Zakona o sodniški službi in Zakona o sodiščih. Spremembe in dopolnitve so poenostavile institut mobilnih sodnikov: institut medokrajnih in medokrožnih sodnikov je bil nadomeščen z okrajnimi oziroma okrožnimi sodniki, ki opravljajo sodniško funkcijo na višjem sodišču in so lahko dodeljeni na okrajno oziroma okrožno sodišče znotraj območja istega ali drugega višjega sodišča zaradi nadomeščanja odsotnih sodnikov, reševanja izrednega pripada zadev ali obravnavanja zadev v drugih utemeljenih primerih (npr. zagotavljanje pravice do sojenja v razumnem roku). Institut "letečih spisov" je bil uveden že v letu 2006 z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o sodiščih. Institut "letečih spisov" omogoča enakomernjšo obremenitev sodišč istega položaja in s tem pripomore k hitrejšemu odpravljanju sodnih zaostankov (predsednik neposredno višjega sodišča lahko na predlog sodišča, ki ima sodne zaostanke, prenese pristojnost za sojenje v določenem številu zadev na drugo manj obremenjeno stvarno pristojno sodišče na svojem območju).

Ostale najpomembnejše prednostne naloge v skladu s projektom Lukenda, ki so se uresničevale v letu 2007 in se bodo uresničevale tudi v prihodnje so zagotavljanje dodatnega usposabljanja sodnikov, tožilcev, pravobranilcev in ostalih zaposlenih v pravosodju, zagotavljanje varnosti na sodiščih (Ministrstvo za pravosodje je v letu 2007 poleg rednih zagotovilo še dodatna proračunska sredstva za različne oblike tehničnega varovanja sodišč v

višini 1,23 milijona EUR), prenova sodne statistike (cilj prenove je narediti čitljiv, pregleden, zanimiv in predvsem uporaben pregled podatkov o delu slovenskih sodišč), ustanovitev koordinacijskega telesa za statistično spremljanje dela sodišč med Ministrstvom za pravosodje, Sodnim svetom in Vrhovnim sodiščem (kot koordinacijsko telo je bil že v letu 2006 ustanovljen Strateški svet sodstva), zagotoviti dostopnost podatkov iz enotne statistične evidence vsem uporabnikom (s pripravo Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o sodiščih, ki ga je že sprejela Vlada RS, bo Sodnemu svetu in Ministrstvu za pravosodje omogočen neposredni in brezplačni elektronski dostop do vsebine informatiziranih vpisnikov sodišč v statistične, raziskovalne in analitične namene), temeljita prenova in konsolidacija Sodnega reda, nenazadnje pa naj omenim še dejstvo, da se obetajo tudi novosti v smeri dobave novih - kvalitetnejših - tog za pravosodne funkcionarje, torej tudi in predvsem za sodnike in sodnice.

Ministrstvo za pravosodje je z rebalansom proračuna v mesecu septembru 2007, poleg rednih proračunskih sredstev, zagotovilo še dodatna proračunska sredstva za oblike tehničnega varovanja sodišč v višini 1,23 milijona EUR.

Zagotovitev dodatnih proračunskih sredstev v letu 2007 opravičuje tudi razlog, da v obdobju zadnjih 10. let vprašanju varnosti na slovenskih sodiščih ni bilo posvečeno dovolj pozornosti. Nekaj varnostne opreme je bilo kupljene v obdobju 1999-2007, od tega največ v letih 2006/07, pred tem obdobjem pa investiranja v varnostno zagotovitev sodišč skoraj ni bilo.

V letu 2007 je bil dan zaradi evidentiranih določenih varnostnih pojavov na sodiščih poseben poudarek pri nabavi opreme za tehnično varovanje. Nabavili so se registrafoni, rentgeni za pregled prtljage, detektorska vrata, motilci signala GSM aparatov, alarmna stikala ter izveden sistem tehničnega varovanja na objektu sodne stavbe Tavčarjeva 9, za kar smo porabili približno 550.000 EUR.

Posebno pozornost smo namenili povečanju varnosti sodnih zgradb tudi z investicijskimi deli, kot so menjave oken z varnostnimi stekli in varnostnimi okovji, postavitve varnostnih ograj, varnostno osvetlitev sodišč ter funkcionalne arhitekturne rešitve prostorov z upoštevanjem zadostne varnostne zagotovitve na sodiščih. Za navedeno je bilo porabljeno 680.000 EUR sredstev.

Vsa našeta dejstva ustvarjajo pogoje za nemoteno izvajanje projekta Lukenda in za odpravljanje sodnih zaostankov tako v letu 2008 kot tudi v naslednjih letih. Ministrstvo se bo še naprej trudilo pomagati in podpirati izvajanje tega kompleksnega projekta v pravosodju.

Verjamem, da lahko z optimizmom zremo v naslednje leto s prepričanjem, da bodo rezultati ob letu še veliko boljši. S to mislijo želim vam in vašim družinam vesele božične praznike, v letu 2008 pa veliko sreče, zdravja in uspehov.